

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BANSKÁ BYSTRICA

Jegorovova 29B, 97401 Banská Bystrica

Číslo spisu

9488/46/2022-37331/2022

Banská Bystrica

27. 10. 2022

ROZHODNUTIE

č. 9488/46/2022-37331/2022

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“) účastníkovi konania:

Obec Lastomír
Lastomír 322
072 37 Lastomír
IČO: 00325406

Výrok

nariaďuje:

vykonať opatrenia na nápravu podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. v tomto rozsahu:

1) Prijat' účinné opatrenia na zamedzenie úniku alebo šírenia invázných nepôvodných druhov rastlín uvedených v zozname invázných nepôvodných rastlín vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky a v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Európskej únie na území obce Lastomír a do jej okolia.

Termín: 30.06.2023

2) Upozorniť vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na území obce Lastomír na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. zverejnením informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a informačného letáka podľa § 14 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. na svojom webovom sídle a iným spôsobom v obci obvyklým.

Termín: bezodkladne po uskutočnení zistenia

3) Vykonať vlastné zistenia výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na území obce Lastomír raz mesačne v období od apríla do septembra. Na základe týchto zistení následne upozorniť vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti vyplývajúce z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.

Termín: bezodkladne po uskutočnení zistenia

Odôvodnenie

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti (ďalej len „inšpekcia“) vykonala dňa 15.07.2022 štátny dozor v Obci Lastomír, Lastomír 322, 072 37 Lastomír, IČO: 00325406 (ďalej len „kontrolovaná osoba“ alebo „účastník konania“) zameraný na zisťovanie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z. a vykonávacích predpisov vydaných na jeho základe.

Vykonaným štátnym dozorom spojeným s terénnou obhliadkou parciel nachádzajúcich sa na území obce Lastomír dňa 15.07.2022 inšpekcia zistila výskyt invázných nepôvodných druhov rastlín ambrózie palinolistej (*Ambrosia artemisiifolia* L.) a zlatobyľe kanadskej (*Solidago canadensis*), ktoré sú uvedené v Prílohe č. 1 k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z. z., ktorou sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky a glejovky americkej (*Asclepias syriaca*), ktorá je zaradená medzi invázne nepôvodné druhy rastlín vzbudzujúce obavy Európskej únie.

Invázny nepôvodný druh ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia* L.) je jednoročná bylina s rozkonárenou, chlpatou až plstnatou stonkou, ktorá dorastá do výšky 20 až 150 cm. V spodnej časti stonky sú listy prevažne proti stojné, v hornej časti byľe striedavé. Listy sú tmavozelené, na rube listu sivozelené, chlpaté, dvakrát perovito strihané. Druh kvitne v závislosti od podmienok lokality od augusta do októbra. Kvety sú jednodomé. Samčie úbory sú žlté, mnohokveté (môžu obsahovať aj 200 samčích kvetov) a nachádzajú sa na koncoch jednotlivých rozkonárených byľí. Samičie kvety sú jednokveté, umiestnené v pazuchách horných listov. Plodom je svetlohnedá nažka. Nakoľko ide o jednoročnú bylinu, jej životná stratégia je postavená na produkcii veľkého množstva ľahko klíčiacych semien, ktoré sú roznášané vetrom na veľké vzdialenosti. Nemá osobitné nároky na podmienky stanovišťa a preto dokáže rásť aj popri cestách a na opustených miestach.

Pôvodný areál výskytu druhu je v Severnej Amerike. Do Európy sa dostal s najväčšou pravdepodobnosťou náhodne spolu s osivom. Z polí, kde sa dostal spolu s osivom sa postupne rozšíril popri cestách, železničných tratiach aj do ostatných častí krajiny. Dnes ho môžeme zaznamenať najmä v južných častiach Slovenska, ale nálezy sú zaznamenané aj z kotlín stredného a severného Slovenska. Je to silný peľový alergén.

Zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) je trváca rastlina dorastajúca do výšky 50 až 150 cm. Byľe sú drsno chlpaté, husto olistené. Listy vyrastajú z byľe striedavo, sú kopijovité, dlho končisté, ostro pílkovité, smerom ku vrcholu stonky zmenšujúce sa. Súkvetie je chocholíkatá metlna, tvorená úbormi drobných žltých kvetov. Okrajové jazykovité samčie kvety sú len trocha dlhšie ako vnútorné samičie kvety terča. Kvitne v auguste až októbri. Plodom sú nažky s jemným páperím na okraji. Je to silný peľový alergén.

Pochádza zo Severnej Ameriky a do Európy bola dovezená ako medonosná a okrasná rastlina. Rastie na opustených miestach s narušenou vegetáciou, ktoré v súčasnosti nie sú využívané, napr. rumoviská, zarastajúce pasienky alebo okolia polí. Tiež sa môže nachádzať v okolí vodných tokov, ciest, železníc, na nelegálnych skládkach, ale aj v redších lesoch na juhu Slovenska, kde vytvára podrast. Vyskytuje sa viac-menej na celom území Slovenska.

Glejovka americká (*Asclepias syriaca*) je invázny nepôvodný druh rastliny vzbudzujúci obavy Európskej únie. Je to trváca bylina so sivasto chlpatou byľou, zvyčajne len málo rozkonárenou alebo nerozkonárenou, ktorá pri poranení roní bielu šťavu. Rastlina dorastá až do výšky 2 metre. Má hrubý dužinatý plazivý podzemok, z ktorého vyrastajú nové byľe. Listy sú proti stojné, podlhovasto vajcovité, celistvo okrajové. Na vrchnej strane sú tmavozelené hladké, na spodnej strane husto sivasto chlpaté. Druh kvitne v júni až júli voňavými ružovými kvetmi, ktoré sú sústredené do vrcholových okolíkov polguľovitého tvaru. Plody majú tvar podlhovasto vajcovitých mechúrikov, v ktorých sa vytvoria semená s dlhým bielym páperím. Rastlina je jedovatá.

Pochádza zo Severnej Ameriky a do Európy bola dovezená ako medonosná, ale aj okrasná rastlina. Rozmnožuje sa generatívne (semenami, ktoré sa pomocou páperia ľahko šíria vetrom) aj vegetatívne (rozrastaním plazivého podzemku a tvorbou nových byľí). Je to skôr teplomilnejší druh, ktorý sa na Slovensku šíri najmä v južných oblastiach Slovenska, popri poliach, viniciach, vodných tokoch a cestách.

Invázne nepôvodné druhy rastlín boli najčastejšie dovezené ako okrasné alebo medonosné rastliny, ktoré sa z parkov a výsadiieb začali rýchlo šíriť do okolia a obsadzovať nové plochy. Majú vysoký reprodukčný potenciál. Dokážu sa rýchlo šíriť vegetatívnym spôsobom (napr. podzemkami) alebo vytvárajú každoročne veľké množstvo semien s vysokou klíčivosťou. Viaceré z týchto druhov v súčasnosti tvoria rozsiahle porasty, najčastejšie popri

vodných tokoch, cestách, železničiach, na opustených priestranstvách, ale zasahujú aj do pôvodných rastlinných spoločenstiev (biotopov). V prípade ich masového rozšírenia významne menia charakter biotopov a ohrozujú pôvodné druhy rastlín. Ich odstraňovanie je veľmi problematické, vyžaduje si systematické niekoľkoročné zásahy, často s nevyhnutným využitím herbicídnych prípravkov, aby sa dosiahli požadované výsledky.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. má obec pri výkone samosprávy povinnosť upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. zverejnením informácie o miestach ich výskytu a informačného letáku podľa odseku 2. Obec môže upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 aj na základe vlastného zistenia.

Pri výkone štátneho dozoru dňa 15.07.2022 inšpekcia zistila, že Obec Lastomír si pri výkone samosprávy nespĺnila povinnosť upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na území obce Lastomír a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zverejnením informácie o miestach ich výskytu a informačného letáku podľa odseku 2.

Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. je obec povinná zverejniť informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták na svojom webovom sídle a iným spôsobom v mieste obvyklým.

Inšpekcia pri výkone štátneho dozoru dňa 15.07.2022 zistila, že Obec Lastomír si pri výkone samosprávy nespĺnila povinnosť podľa § 14 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že nezverejnila na svojom webovom sídle informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na území obce Lastomír.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky predkladá obci podľa § 14 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. informáciu o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták s informáciou o inváznom nepôvodnom druhu, jeho popise a zobrazení a tiež informáciu o spôsobe jeho odstraňovania na svojom webovom sídle <https://www.sopsr.sk/invazne-web/>.

Výsledkom štátneho dozoru je Protokol o vykonaní štátneho dozoru č. 46/028/22/ID-P zo dňa 15.08.2022 (č. konania 8181/46/2022-26226/2022) (ďalej len „protokol“), s ktorým bol účastník konania oboznámený dňa 18.08.2022 a mal sa možnosť sa k zisteniam štátneho dozoru uvedených v protokole vyjadriť v lehote 10 dní od doručenia protokolu.

Účastník konania sa k zisteniam štátneho dozoru vyjadril listom č. 186/2022 zo dňa 25.08.2022 zaevidovanom na Inšpektoráte životného prostredia Banská Bystrica dňa 30.08.2022 (RZ 30430/2022, spis č. 8181/2022), v ktorom sa uvádza:

„Obec Lastomír po oboznámení sa s protokolom s výsledkami štátneho dozoru zasiela následovne vyjadrenie. Všetci doposiaľ zistení vlastníci resp. nájomcovia boli upozornení na udržiavanie predmetných parciel tak, aby sa invázne nepôvodné druhy rastlín nešírili.“

Inšpekcia dňa 05.09.2022 ukončila štátny dozor dorúčením písomného oznámenia o ukončení štátneho dozoru (č. konania 8181/46/2022-30574/2022), ktoré bolo doručené dňa 06.09.2022.

Na základe vykonaného štátneho dozoru a zistených nedostatkov uvedených v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 46/028/22/ID-P (č. konania 8181/46/2022-26226/2022) inšpekcia dňa 14.09.2022 oznámila Obci Lastomír začatie konania o nariadení opatrení na zabezpečenie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z. podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. (č. konania 9488/46/2022-31639/2022), ktoré bolo doručené dňa 14.09.2022.

Pred vydaním rozhodnutia mal účastník konania možnosť oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu. Nahliadnutie do príslušného administratívneho spisu bolo možné uskutočniť v lehote do 10 dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania o uložení opatrení na nápravu. V tejto lehote mal účastník konania tiež možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. mohol predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Inšpekcia súčasne účastníka konania upozornila, že ak v stanovenej lehote nepredloží vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, ani ich nedoplní, bude pri rozhodovaní v predmetnej veci vychádzať zo známych podkladov, ktoré má inšpekcia k dispozícii.

Účastník konania sa v stanovenej lehote pred vydaním rozhodnutia nevyjadril.

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, odbor biologickej bezpečnosti si dovoľuje vyjadriť nasledovné stanovisko:

Inšpekcia si cení postup Obce Lastomír pri výkone samosprávy v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z., ktoré obec vykonala po upozornení na nedostatky týkajúce sa výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na jej území. Orgán štátneho dozoru zohľadnil v rozhodnutí skutočnosť, že Obec Lastomír upozornila zistených vlastníkov, resp. nájomcov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov na území obce Lastomír. Šírenie invázných nepôvodných druhov rastlín sa aj napriek snahám nedarí zastaviť a stav rozšírenia invázných nepôvodných rastlín je na Slovensku dlhodobo nevyhovujúci. Starostlivosť o rozvoj územia obce a starostlivosť o potreby obyvateľov je jednou zo základných úloh obce pri výkone samosprávy. Výskyt invázných nepôvodných druhov na území obce môže mať negatívny vplyv na biologickú rôznorodosť a môže viesť k zhoršeniu jej životného prostredia a zdravia obyvateľov. Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín je potrebné vykonávať opakovane a dlhodobo. Dôležité je opakovane upozorňovať vlastníkov, správcov alebo užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov prostredníctvom webovej stránky a úradnej tabule obce.

Orgán štátneho dozoru zohľadnil v predmetnom rozhodnutí vyššie uvedené skutočnosti a taktiež oceňuje súčinnosť účastníka konania počas výkonu štátneho dozoru, snahu účastníka konania o vykonanie nápravy zistených nedostatkov po upozornení inšpekciou pri výkone štátneho dozoru, o vykonanie nápravy prijatím opatrení v nadväznosti na vykonanie štátneho dozoru a nariadil účastníkovi konania prijatie opatrení podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. na zabezpečenie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z.

Inšpekcia na základe vykonaného konania rozhodla tak, ako sa uvádza vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prístupných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

JUDr. Denisa Masná
riaditeľka inšpektorátu

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906 Sufix: 10003

Doručuje sa

Obec Lastomír, Lastomír 322, 07237 Lastomír, Slovenská republika

Na vedomie

Po nadobudnutí právoplatnosti

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 14440/28B, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika